

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

Opraviništvo, na katero najse blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Hrvatski sabor.

Iz Zagreba, 16. jun. (Izvir. dop.)

Včeraj se je naš sabor z navadnimi ceremonijami odprl. Kralja je zastopal kot njegov poverjenik nadškof Mihalevič. Grof Erdödy prevzel je kot naj starejši član sabora začasno saborsko predsedstvo. Kr. reškrift je celo kratek. V uvodu poudarja, da se nadeja splošnega pomirjenja ter obeča reforme v upravi in pravosodju. Naj glavnejši pasusi v njem so pa ti-le: „Prije svega imati čete u smislu zakonskoga članka I. od godine 1868. preduzeti izbor propisana broja saborskih poslanikah za zajednički ugarski sabor“ — kjer se bo, kakor kr. reškrift naročito omenjava zlasti o naših komunikacijah razpravljalo. Komunikacije omenile so se očitno samo ad captandam benevolentiam. „Daljnji predmet Vašega viećanja — pravi drugi pasus — sačinjavati će ustanovljenje zemaljskoga proračuna“. In nazadnje se priporočuje še uzakonenje oktrojiranih naredeb, izdanih v provedenje razvojničenja belovarske županije.

V otvornej seji je bilo 96 zastopnikov nazočih, med njim tedaj 21 virilistov. Sicer še pa nij vseh zastopnikov skupaj ne narodnjaških in tudi ne magjaronskih. Med virilci smo videli take može, ki poprej še nikoli nijso Hrvatske videli, in tudi še nikoli hrvatskega jezika govoriti slišali. Prišli so na naš sabor s tem namenom, da v državopravnih vprašanjih troedino kraljevino s svojim glasom upropaste. Kakor hitro bo pa državopravno vprašanje rešeno, razkropili se bodo spet na vse četiri vetrove. Za notranje reforme jim nij mar. Videli smo med virilci naše velike župane, naše rimsko- in grško-katoliške vladike in predstojnike (igumane in hierarhe) samostanov iztočno-pravoslavne cerkve (prišel bo te dni tudi srbski patrijarh Nikolajevič), videli smo med virilci tudi Erdödiye (nekdanje Bakače), Nugente, Jelačiče, Draškoviće, Kegleviče, Oršiče, Elze, Kavanjake in tudi biskopa iz Pečuha na Ogerskem imajočega kakih sedem slavonskih žup v svojo vla-

dikevino vteloavljenih, in tudi — razbana Raucha! Mož, ki mu je javno mnenje znamenje ~~tempa~~ in goljufa na čelo vžgalo, mož, ki se ne bi smel v nobenem poštenem društvu prikazati, ta mož je tako drzen, tako nesramen, in tako brezobrazen, da se še upa v sabornico priti, in kakor nobeden drugi glavo oholo po konci nositi! Mi se nadejamo, da bo verifikazionalni odbor naproti njemu svojo dolžnost storil!

Strossmajer je bil na vseh hrvatskih kolo-dvorih žakanjske železnice, zlasti pa na zagrebškem in pri svojem prihodu v sabornico z burnim navdušenjem sprejet. Da je on na sabor prišel, ima se kot dobro znamenje. kajti na zadnjem saboru meseca jantarja ga nij bilo.

Za saborske biležnike so bili vsled nekega kompromissa med narodnjaki in magjaroni izbrani, in sicer od narodne stranke Makanec s 93 in Turelli z 92 glasovi, od magjaronov pa Gavro Kiš in Raić vsak z 91 glavovi. Prihodnja seja bo stoprv vtorek. Do tačas poskusilo se bo med nasprotnima strankama neko pomirjenje v obliki medsebojnega kompromisa doseči. Inicijativo poprijeli so magjaroni sami. Izbrali so izmed sebe poseben odbor, ki ima nalogo z enakim odborom narodne stranke v dogovore stopiti, kar se je tudi res že zgodilo. Kakor se čuje, narivava se baje majstor Žuvič kot neki nepotrebn in od nikogar poklicani, od nikogar priznani posredovalec. Magjaronске terjatve so pa tako nesramno impertinentne, da narodna stranka v nje nikoli privolila ne bode, ker tega pred narodom na noben način ne bi opravičiti mogla. Magjari namreč zahtevajo: 1) da naj se vsi izbrani zastopniki vsi nazoči virilci slepo kot verificirani proglasijo, ter da se tako črez vse volilne nepostavnosti črni plašč pozabljenja pregrne. Če bi narodna stranka v to privolila, potrdila bi pred protestirajočim volilcem vse nepostavnosti, ter s tem javnej moraliteti in samej sebi neizmerno škodila! — 2) zahtevajo magjaroni, naj se v skupni ogerski sabor pošlje polovica magjaronov, polovica pa narodnjakov, in 3) isto tako v regnikolarno deputacijo za revizijo

nagodbe. Če bodo magjaroni na teh svojih ter-jatvah nepomično stali, je pomirjenje razbito.

Službene „Nar. Nov.“ in magjaronski dopisi v inostranih listovih konstatujejo, da vlada med zastopniki obeh strank pomirljiv duh. Nečem in ne morem prikrivati in tajiti, da je narodnjakom res do pomirjenja! Vsled gore naštetih magjaron-skih terjatev bo pa narodnjaška pripravnost za pomirjenje kratke noge in kratko sapo imela. Magjaroni bodo s svojim postopanjem burjo in pikrost v saborske razprave zasejali. Sicer jim pa naravnost povemo, da nas morejo sicer zavirati, obustaviti pa nikakor ne več. Vsa njih širokoustnost, nasilje, nesramnost, intrige in vse nepostavnosti jim ne bodo nič pomagale. Kakor so bili zunaj na voliščih premagani, premagani bodo tudi v sabornici, kajti večina je narodnjaška. Narodnjaki bodo razpolagali z blizo do 60 glasovi, magjaroni pa s pomočjo vseh skupaj zbobnanih virilcev komaj s kakimi 45. Kar se glede razmerja glasov po časopisih trobi, da imajo namreč magjaroni večino 10 — 15 glasov je enostalna računaska pomota. Sicer pa naše občinstvo o kakem kompromisu z magjaroni neče prav nič slišati: absolutna večina glasov naj odloči! Če pa ogerskej vladi to nij všeč, naj pa sabor še enkrat razpusti. Iz vsega se pa to vidi, da smo še daleč od konca borbe z magjaronstvom. Sicer smo pa prepričani, da je v našem narodu dovolj sile, to borbo zmagovalno do kraja dognati.

Kakor se čuje bo narodnjaška večina na kr. reškrift z adreso odgovorila, ter v njej zlasti to naglasila, da je sicer pripravna poslance v skupni sabor izbrati in poslati, pa stoprv potem, ko bo deželni proračun in druge domače zadeve uredila. Če bi se najprej poslanci v skupni poštanski sabor izbrali, bi bil naš sabor brž ko ne precej odgojen. To se more samo s tem zaprečiti, da se poslanci na zadnje izberejo.

Pokazala so se nedvojbeno znamenja, da se je osnoval magjarski „chabrus“, ki hoče naša gospostinska imanja gromadoma nakupiti, to se ve, da za same plemenite Magjare.

Listek.

Pisma iz Magjarskega.

II.

Iz Kaločke okolice, 5 junija 1872.

Zakaj sem Ti, prijatelj, iz ogerskih planjav začel dopisarjevati, ne vem; a gotovo da ako bi se zadnjokrat prenaglil ne bil s tem lehkomišljenim poslom, bi denes ne črčkaril. Variatio delectat: torej naprej proti Kečkemetu!

Ogri so „viteški narod“ in jaz se jim menda tudi kmalu asimiliram in vrlo „vitešk“ postanem: saj jaham kljuse, kateremu se potaka po suhih žilah nekoliko kapljic zlahne krvi Don Quixotove kobile. Tukaj se dobro živi in vrlo jaha: extra Hungariam non est vita, et si est vita, non est ita. Kdor je prvi to izgovoril, je gotovo bil kakšen méltoságoš ali plebanuš, ker te vrsteljudje vedo, zakaj je človek na svetu: namreč, da je in pije, da visoko politikuje in globoko psuje, da ljubi in poljubljuje, da spi in debeljuje. Eto vam cilj in konec našega življenja. Vsa čast in slava magjarskim méltoságošom kakor živijo: na njihovih mizah, tudi na daljnih pustah še razkošnemu Pa-

rižanu nič ne pomanjkuje, in njihovega gostoljubja bi se tudi stari slovenski Radegost veselil. Da, gostoljubje je lepa čednost, a da je draga, tega se tudi lahko vsakdo prepriča. Moralisti, ne zamerite mi, ako se predrznem reči, da veliko gostoljubje, pri katerem si bodi narodu, je znak njegove še jako nizke kulture. Bolj ko se kultura povišuje, bolj se gostoljubje ponižuje. Lehko je biti človeku gostoljubnemu, dokler naj odličnejšemu gostu s kosom kruha, kakoršnega si bo, zadovoljno postreči more ali k večjemu za veliko pogostijo še kakšno ovco zadrigne in mu jo brž na kakšnem drogu osmоди in speče, in mu za postelj kup slame odkaže; — pa celo drugače se gostoljubje čuti, kadar je treba gostom na odlično pokriti mizi z dvanajsterimi izbranimi jedili postreči in še pri vsakteri mojsterske kritike o kuharski umetnosti poslušati, za pijačo šampanjca, tokajca in kolikor je več dragocenih kapljic na izbor predstaviti, za pojedilo še meseca maja in junija z okusnim sadjem prejšnje jeseni postreči, za stanovanje po pariški ugodnosti pripravljene sobe imeti: — sijajno je takšno gostoljubje, in čutljivo; — kdor bi se čudil, da po njem gospodar gostoljub z gosti vred svoj dom zapusti in se

na-nj več ne vrne, ker drugi gost mu ga je zavzel, ki ga pa na gostovanje ne povabi.

Sicer pa je še gostoljubje med magjarskim plemstvom veliko in srčno prijazno; vendar po razmerah praktično: ena rodbina pridruži se za nekoliko dni ali tednov k drugi jej sorodni, in tako se gosti v veliki družini zdaj tukaj, zdaj tam: po redu pri vseh bogatejših strijcih in teti-cah. Povsod se mnogo poje in popije in tako prva svrha človeškega življenja vrlo izvršuje. Da se poleg visoko in široko politikuje, to se ve da je narodu magjarskemu prisojena lastnost; Mag-yar je že rojen politik.

Magyarország je pravi svet, vse drugo so partes adnexae ali chaos. Vendar kaj zato? Mag-yar ne politikuje slabo: on je v magyarország-u sam svoj gospodar, in kdo bi mu to za zlo jemal? — Vsakdo naj za svojo korist, za svojo čast in slavo tako gospodari, kakor najbolje zna in more. Magyar gospodari, ker gospodariti zna in premore: naravno, da tudi tako dolgo vladal bo-de, dokler si zato sposobnost ohrani in dokler bode takošnih narodov, ki se mu prepuščajo kakor njegove različne črede po pustah. Opazovaje po Magjarskem nemagjarske narode nikakor bi jih

Dopisi.

Iz Liburnije, 15. junija. [Izv. dop.]

Čul sem že davno, da namerava p. g. Dobrila, poreški vladika, izdati novo slavensko mašno knjigo. Ako je to res, ne bi bilo dobro, da bi mi svečenici nabiranjem denarja v to svrhu pomogli vrlo potrebnej knjigi na svetlo? — Ako to ni res — učinimo, dolžnost je naša, da bode; kajti dosedajni „ščavet“ je tako nepopolen in jezik tak, da večkrat človek ne vé, bi-li se smijal ali klet „molitve bravši“. — Neki župnik, sicer narodnjak ali „po malo, po malo“, pusti učitelju na ljubo, da se peva sedaj pri maši samo še „čtenje“ in „evadjelje“ slavenski, ostalo pa latinski. Gospodine, to se pravi po naši: Po malo, po malo v — blato! — Kastavski dekan g. Vlach je rekel: da je vsaj on zaslužil onih judeževih trideset. Debeli ali gladni siromaček je prosil ter si vžgal na čelo srebernjak v večno znamenje, da ni niti Petrov niti Pavlov — nego . . . Razun tega gospoda z rudečim zavrtnikom je prosil še drugi ali vest ga tako peče da sam sebe bedaka imenuje in ker hoče prošnjo nazaj zahtevati, ga ne bodem še imenoval. Kadar za druge izvem, ako je še kdo, bodem poročal, da jih svet spozna in dostojno spoštuje!?

Iz Dunaja 15. junija. [Izv. dop.] Morebiti je bil dr. Habietinek med udi bivšega ministerstva Hohenwartovega oni mož, proti kateremu so dunajski ustavoverni listi najmanj ščuvali. In res uzroka nij bilo za te junake v pačenji javnega mnenja, pisati proti njemu, kajti svoboda tiska je pod njim kot pravosodnim ministrom bila tolika, kakor pod nobenim ministerstvom naše „konstitucionalne“ dobe izvzemši k večjemu Belkredija, in zunaj svoje stroke nij dr. Habietinek stopal posebno na površje. Ako so pa tukajšnji ekspoziti Bismarkovi Habietinka ob času njegovega ministrovanja pri miru pustili, mislijo sedaj, da je treba zamujeno nadomestiti. Imel bi postati bivši pravosodni minister podpredsednik dunajske višje deželne sodnije. Glavni organ pruske ščuvarske druhali na Dunaji „N. Fr. Presse“ piše o tem, da se je dru. Habietineku pri odstopu od ministerstva visoka sodniška služba obljubila in da on torej sedaj prosi za mesto podpredsednika višje deželne sodnije. Dalje pa pravi judovski organ, da nima dr. Habietinek nobene zasluge pokazati, ki bi mu dala pravico do te službe kakor tovarištvo s Hohenwartom. Ne bodem se spuščal v polemiko s časopisom, katerega perfidnost je že tudi berlinskimi novinam presilna, nego navajam proti „N. Fr. Presse“ samo sodbo profesorskega kolegija dunajske univerze, ki za ono učno stolico, katero je Habietinek zasedal, predno je minister postal, nij vedelo boljšega učenjaka vladi nasvetovati ko

zopet Habietineka. Tu je govoril kompetenten forum in dal omenjenemu pošteni častno spričevalo tudi kot pravosloven, in to je gotovo stvar, ki daje pravico do visoke sodniške službe.

Velik gaudium dela „liberalnim“ listom prepis med organom kardinala Rauscherja „Volksfreundom“ in organom linškega škofa Rudigierja, „Linzer Volksblatt“. Zadnji list je kardinalu Rauscherju očital, da „meži nasproti cerkvi sovražnemu delovanju“. Na to je „Volksfreund“ odgovoril, da se tako govorjenje organu škofa v Linzu ne spodobi, kar je imelo za nasledek, da je škof Rudigier sam izrekel, da mu „včasi“ pisava „L. V.“ nij po volji itd. Od strani je ta dva lista pa gledal „Vaterland“ in jih nekaj zasolil svojemu nasprotniku ne samo v državopravnem obziru, nego tudi v postopanju glede cerkve v razmeri k sedanjemu ministerstvu — „Volksfreundu“. Iz tega prepira se samo vidi, kako malo deluje Slovanom iz dna srca sovražni kardinal Rauscher v soglasji z avstrijskimi katoličani. Čudno je res, da se ta cerkveni dostojanstvenik samo nemško-centralistični politiki na ljubo stavi v protislovje z mnogimi udi avstrijskega episkopata, kar mu pa sicer donaša pohvalo v listih kakor je „N. Fr. Pr.“, ki pravi, da kard. Rauscher nasproti državni oblasti „zmernost in razumnost“ kaže.

Ne vem, koliko Vaših bralcev pozna Alojzija Antona, zato povem pred vsem, da je ta mož pridigar ali „župnik“ tukajšnjih „starokatoličanov“. „Pater Alois Anton“, kakor se imenuje, je lansko jesen imel dve pridigi v tukajšnji „starokatolikom“ prepuščeni Salvatorski kapeli in je v njih napadal način, kako katoliška cerkev mrtve med svetnike prišteva, in cerkveni nauk o čistem spočetju. Zarad teh dveh pridig je bil Alojzij Anton tožen in sodniki so njegovo pridigovanje spoznali kot tako, ki „žali eno prestavno priznano cerkev, in so „župnika“ obsodili na 14 dni ječe.

Politični razgled.

Državni zbor bode v najbližnjih dnevih zaprt. Poljski poslanci so zato stavili po Grocholskem interpelacijo na ministerstvo, ali se ono glede Galicije drži onega programa, katerega je obznanil zadnji prestolni govor. Iz razlogov, katere je Grocholski navedel za svojo interpelacijo, se vidi, da hočejo Poljaki izvedeti odločno, kaj vlada o njih tirjavah misli in na drugi strani se obrazloževanju interpelacije pozna, da bi poljski poslanci neradi šli popolnoma s praznimi rokami z Dunaja. Zraven tega pa ustavni odbor vedno še posvetuje in premišljuje poljsko resolucijo. Poljski časopisi spoznajo, da z gališko poravnavo ne bode nič in težko bode odgovor na interpelacijo Grocholskega pomiril deželo. — Razen

nekaterih železniških predlogov za Češko je državni zbor dovolil brez debate povišanje stroškov cesarskega dvora za en milijon.

Potovanje našega cesarja v Berlin rabijo ustavoverni listi kot batino proti Slovanom in posebno proti Čehom in „N. Fr. Pr.“ pravi, da bode pohod cesarja Franca Jožefa v Berlinu dal Čehom prijazni, Nemcem neprijazni agitaciji smrtni udarec. Tako daleč smo, da smejo oficijozne novine — in „N. Fr. Presse“ je bila za oficijozne od ministra Ungerja v gosposki zbornici proglašena — reči, da vladar neče miru s svojimi deželami.

Cesarski namestnik na Češkem, glasoviti baron Koller je dobil veliki križ Leopoldovega reda. Cesarsko lastnoročno pismo mu to odlikovanje podeljuje za požrtvovalno delovanje o povodnji in izvrstno službovanje sploh. Komentar k temu je nepotreben.

Dr. Habietinek, bivši pravosodni minister, daje organu ministra Ungerja „N. Fr. Presse“ gradivo za uvoden članek, v katerem je rečeno, da so sodniki bili vedno varuhi ustave, da je torej „predrznost“, ako dr. Habietinek, ki se je s Hohenwartom „zarotil“ proti ustavi, hoče postati podpredsednik dunajske višje deželne sodnije (glej dopis iz Dunaja). Takih reči smo pri navedenem listu navajeni, a novo je, da „N. Fr. Presse“ državni zbor opominja, naj postavi Habietinka v obsodni stan. Poprej nijsmo imeli dveh tretjin v državnem zboru, torej nijsmo mogli bivšega ministerstva tožiti — pravi članek, ki jako po Herbstu diši —; sedaj ste dve tretjini naši, torej tožimo! Nam se mora to smešno zdeti. Ustavoverci si bodo pač dvakrat in trikrat premislili tožiti bivše ministerstvo; oni vedo zakaj.

„Wiener Ztg.“ objavlja nekoliko naredeb, ki zapovedujejo in uredujejo zopet razvojničenje treh polkov in enega bataljona v vojaški granici.

Grofa Andrašija strah postaje, da od poslednje nemško-francoske vojne sem, vsi veljavni francoski časniki dosledno zanimajo se s Slovanom in slovanskimi vprašanji. Zato je Magjar dal napisati v svojem oficijoznem listu „Memorial diplomatique“ članek proti Slovanom pod naslovom „Narodna plemena Slovanov“. Tu se prav z magjarskim fokošem tolče po naši preteklosti in bodočnosti.

Papež Pij IX. je dopolnil 16. t. m. petindvajseto leto svojega vladanja. Bil je namreč 16. junija 1846 za papeža izvoljen. Vsi listi se pečajo s tem dogodkom in vsak za svoje namere rabi prorokovanje: „Non videbis annos Petri“. Znano je, da je sedanji papež prvi za sv. Petrom, ki že petindvajset let na stolu Kristusovega namestnika na zemlji sedi. Pretrpel je Pius IX. v

bolje poznačevati ne mogel, nego da jih slovansko, nemško in rumunsko čredo imenujem, katera se tukaj pase, tukaj striže, dere in speča, in magjarsko polje gnoji, da element magjarski bolje rasti more. Res dobrega mu gnoja. Nebrižno mu je poslužna slovanska ovčja pohlevnost, za vse postrežna nemška kameleonska značajnost, in osorno poslušna romunska nevednost. Dober gnoj je duša dobremu gospodarstvu; slovansko-nemško-romunsko narodni gnoj je tudi duša magjaronskemu plodu: in kakor je v novejši dobi gospodarstvo na žitnem polji magjarskem se eminentno zboljšalo in se še vedno zboljšuje, takšen napredek je tudi glede narodne setve in narodne rasti. Okrajine, po katerih se ravno pomičem, je prava narodna olla podrida, Slovani, Magjari in Nemci so vse pisano pomešani. Pa to je samo pisana Jožefova suknja, katero Magyar oblečeno nosi, katera eno telo pokriva in greje, pod streho magjarskega klobuka. Slovan govori in politikuje magjarski, Nemec, sramovaje se svojega švabskega imena, prekrsti se v patrijotičnem navdušenju: Hintermeier postal je Hatfály t. j. Magyar v superlativu, otroci njegovi švabski več ne govorijo, to bi jim bilo sramotno, dasiravno mati njihova magjarskega nič

kaj ne ume. Takošnega gnoja se ve da je Magjar vesel, ker njegovo lastno pleme bi brez njega le malo rodilo, njegovi štiri milijoni bi se ne bili pomnožili, tako pa si je po svojem umetnem gnojenju v enem deceniji dva milijona „trdih Magyarov“ prigojil. To je prav dobra manipulacija, naj bi jo tedaj tudi Slovani posnemali.

Slovansko ženstvo je tukaj še naj bolj trdoglavno, to se neče in ne more nikakor naučiti magjarskega jezika, dasiravno ga moški sploh govorijo. Da se je tukaj po slovanskih vaseh, ki so tu pa tam med Magjarskimi raztrošene, še slovanski govor ohranil, so temu edino ženske krive, katere doma vedno le slovanski govorijo, in kadar drugod z Magjari posle imajo, le toliko magjarijo, kolikor besedi jim je neobhodno potrebno. Slovenci, t. j. Slovaki, so tukaj marljivi in naj boljši delavci, pa Slovanstvo vendar gine in sicer najbolj, kar se tu pa tam raztrošenih Serbov tiče: lenost jih obči prostituciji predava in mori. Pri teh razmerah se vendar glavni faktor modernega življenja, voleumni Jud pozabiti ne sme. Judje so vselej na vrhuncu in na krmilu onih idej, katere svet promičejo; njihova politika je svetska, t. j. praktična za celi svet. Judje se

vzvišujejo kosmopolitsko nad vse malenkosti drugih narodov in posamesnih držav. Glavni cilj in konec vsemu Judstvu je denar. „Denar — gospodar“, je večna resnica, katere nič ne ovrže: kdor ima denar, ima moč, ima vladu, ima pravico. — Trgovina in obrtnija je naj večja denarna moč sedajnega časa. Orient bode zapadu v last pal, pa ne bode ga le vojaška sila in politika podvrgla, temuč trgovec in obrtnik si ga bode prisvojil. Najizvrstnejši in edino odločni akt avstrijsko-ogerske politike v novejšem času je bil gotovo ta, da je dobila v svoje roke orientalske železnice, urne pote do Carigrada. Avstrijsko-Ogerska dobila bode orient v svojo oblast, ako bode zahtevam primerno obrtnijo in trgovino svojo razvijala: avstrijsko-ogerski trgovci in obrtniki bodo v orientu najmočnejši in najumnejši generali in dobri pionirji njihovi celo omazani blunkeljdi iz naše države. Orientalsko vprašanje je denarno vprašanje in kulturni voz. Kot takšnega smatra ga sedajna ogerska politika in v tem smislu namerava ga rešiti. Po skrajni moči se toraj trudi vladajoče Magyarstvo ohraniti ona sredstva, katera bi mu še v bodočnosti ohranila in pomnožila vladu na orientu: dobro gospodarstvo in izvedenost je parola, ali za bodoči veliki Magyarország ali za bodočo Slovansko državo.

času svojega vladanja mnogo od mnogih strani, pa vedno je krepko branil ono, kar je kot pravo spoznal.

Na Španskem je palo ministerstvo Serranovo in stopilo je na njegovo mesto Zorilla, voditelj radikalne stranke. Karlisti začenjajo nov punt in da je Serrano padel, temu je bil posebno ta uzrok, da je po svetu trobil, da so Karlisti popolnoma pobiti, med tem ko se kažejo vnovič v strahoviti moči.

11. t. m. so slavili na Ruskem dvestoletni rojstni dan Petra Velikega.

Razne stvari.

* (Iz Litije) nam pišejo o izletu „Sokola“ in popisujejo krasne slavoloke na koncu savskega mosta, pred Koblarjevo, Zagorčevo hišo, pred Šmartnim in na sredi šmartenske vasi. Dalje govori dopis o lepem petji „Sokolcev“ v cerkvi in o navdušenju vsega prebivalstva okolo Litije in Šmartna. Ker smo glavne stvari o „Sokolovem“ izletu že poročali, priobčujemo samo še to, da je ljubeznjivi Schönwetter, ki je pred nekolikimi meseci z jekom v očeh se moral iz Celja v Litijo kot okrajni glavar preseliti, naročil si v pomoč litijskim žandarjem še dva iz Zagorja. Toda ker niso bili turnerji nego „Sokolci“ v Litiji, nij bilo ne za domače ne za zagorske žandarje nobenega posla.

* (Mariborska čitalnica) je napravila zadnjo nedeljo krasno besedo v korist češkim poplavlencem. Bila je res beseda, ki nas spominja najboljših časov naših čitalnic. Vse točke v programu so vrlo zadovoljile obilo zbranemu občinstvu, med katerim je bil lep venec zastopnic krasnega spola. Zabavo je začel češki koral „Byvali Čechove“, od mladih grl vrlo pet. Po tem je govoril gospod prof. Majeiger o „vplivu Čehov na razvitek slovenskega jezikoslovja in na slovenski pravopis“. Slišali smo deklamovati dve pesmi. Gospodična Fani Jung je društvo razveselila s petjem dveh pesmic („Strunam“ in „Na goro“), pri katerih jo je gospodičina Liebrautova spremljala na glasoviru, na katerem je potem sama z veliko pohvalo dve pieci igrala. Največjo pohvalo pa je društvo naklonilo gospodu, ki je pel solo s spremljanjem glasovira „Kje dom je moj“ in posebno ko je oni gospod dokončal petje Preširnovi pesmi „Nezakonska mati“, tedaj ploskanje dolgo nij utihniti hotelo. Ako dijakom, ki so petje zborov prevzeli, tudi svoje priznanje izrečemo, storimo samo svojo dolžnost, kajti reči se mora, da so težke pesmotvore kakor je Jenkov „Na moru“ jako dobro prednašali in v obče pokazali se pridne pevce. Za nesrečnike na Češkem je čitalnica z vstopnino nabrala 32 gold. 70 kr., kateri znesek se bode takoj na dotično mesto odposlal. Naj druge čitalnice posnemajo izgled svoje sestre v Mariboru.

* (Iz Celovca) se nam piše: Za brate Čehe, kateri so po strašnej povodnji toliko škode imeli, so tudi koroški Slovenci po mogočnosti svoj dar v pomoč prinesli. Nekateri dobrosrčni gospodje so se prijeli nabiranja darov, in so vsevkup znatnemu iskrenemu domorodcu B. C. Rossbacherju, trgovcu v Celovcu, poslali, kateri je denes znesek od 131 gld. 11 kr. poslal uredništvu „Politike“ v Prago.

* (Iz Razdrtega.) Naša „narodna podnasoska čitalnica“ se bode 29. dne t. m. popoldne ob 4. uri slovesno odprla. K tej slovesnosti uljudno se vabijo vsi čestiti rodoljubje. Odbor.

* (Iz Gorice) nekaj čujemo o težkem porodu novega časopisa „Glas“. Več, kadar moremo zanesljivo poročati.

* (Odbor slovenskega pisateljskega društva) je imel 15. t. m. sejo v Ljubljani. O sklepih tam storjenih poročamo prihodnjič.

* (Biskup Štrosmajer) pride te dni v kopel na Slatino.

* (Iz Pulja) se nam poroča: Razprtije med lahonstvom in pomorstvom so v našem mestu na

videz potihnile, pa na tihem ste vedno delali ena stranka proti drugi, kar se je pokazalo pri ravnokar dovršenih volitvah za mestni zastop, pri katerih je pomorstvo tretji del mestnega zastopa s poštenimi, značajnimi možmi zasedlo, kateri so večidel Slovani in ne „nosilci nemške kulture v Istro“ in ki bodo skrbeli edino za občni blagor, ne za namere katere stranke. — Leto imamo tukaj letos nenavadno. Dozdaj je skoraj vedno deževalo in sploh je tako hladno, da se še zdaj v sredi junija ne moremo kopat hoditi, med tem ko smo prejšnja leta že v maju kopeli v morji rabili. Žalibože, da tu nij potrebnih kopališč. Pulj, ki šteje 26.000 prebivalcev, ima samo eno — in to še vojaško — kopališče. V interesu zdravja je nujno potreba več kopališč.

* (Železnica iz Ljubljane v Karlovec.) Trgovsko ministerstvo je zaukazalo vojaško-tehnično revizijo od gospodov dr. Costa in grof Arz projektirane in že trasirane železnice iz Ljubljane v Karlovec s stranskima črtama iz Vrčiča v Kočevje in s Tančjega Vrha v Ogulin.

(Srbsko narodno gospodarstvo) vrlo napreduje. Prva srbska banka kaže to leto 12% dobička. V Belgradu ustanavljajo „Beogradske kreditni zavod“, h kateremu je mnogo kapitalistov že pristopilo. V obče se vidi, da Srbija vse moči napenja, da kmalu stopi v vsakem obziru v vrsto prvih kulturnih držav.

* (Kranjski in tržaški deželni odbor) sta se zunaj sodnije poravnala zaradi tirjatve Trsta, naj mu kranjska dežela plača velik znesek najdeniških stroškov. Dotični dogovori so se vršili v Trstu, kjer je kranjski deželni odbor zastopal dr. Costa.

* (O dekliški šoli v Celji) piše nek „meščan iz Celja“ v „Tagespost“, da dekleta v njej ne morejo posebno napredovati, ker ima štirirazredna šola samo dve učiteljici, katerim podučevanje tolikih otrok presilen trud dela in kot poseben vzrok, da šola ne zadostuje popolnoma željam starišev, navaja „meščan iz Celja“ tudi to, da v prvi razred mnogo deklet iz okolice prihaja, ki nemškega jezika ne znajo in se ga stoprv v šoli učiti morajo. Torej počasi vendar tudi Celjani spoznavajo, da napredek v šoli nij mogoč, ako se otroci v materinem jeziku ne podučujejo.

* (Doneski) podpiralnej zalogi slovanskih dijakov v Gradci. Rodoljub, kateri neče biti imenovan 100 gld. k glavnici. — Letni doneski: Gosp. dr. Sajovic v Ljubljani 5 gld., g. Reger, doktorand modrosl. 1 gld., g. Simonič, modrosl. 1 gld., g. Mohor, zdravn. 60 kr., g. Giusti, pravnik 1 gl., g. Hubad, modrosl. 1 gld., g. Turkuš, modrosl. 1 gld., g. Kocuvan, zdravn. 1 gld., g. Derč, zdravn. 1 gld., g. Purgaj, modrosl. 1 gld., g. Jelusič, pravn. 1 gld., g. Danilov, pravn. 1 gld., g. Sporčič, pravn. 1 gld. — Vkup: k glavnici 100 gld. Doneskov 16 gld. 60 kr. V imenu dijakov se zahvaljuje oskrbovalni odbor in naznanja ob enem, da je gotovina vložena v štirski eskomptni banki.

Odbor.

* (Kranjsko vrtnarstvo društvo) je imelo 11. t. m. svoj občni zbor, v katerem je bilo med drugim skleneno, da pošlje društvo na svoje stroške enega ali več nepremožnih prijateljev vrtnarstva na dunajsko svetovno razstavo, na kateri bode društvo grozdje in drugo sadje razstavilo. V tem občnem zboru je bil tudi voljen nov odbor. Za predsednika je bil voljen Dežman, med odborniki čitamo tudi ime dr. Razlag. Društvo bi po umnem delovanju moglo mnogo koristiti.

* (Na Češkem) so leta 1871 zborne sodnije prve stopinje imele manj vlog od poprejšnega leta in sicer v državljanskih zadevah za 9037; v kazenskih zadevah pa pri končnih obravnavah za 71; — okrajne sodnije pa v državljanskih zadevah za 50.259, pri preiskovalnih sodnijah za 58 vlog in pri preiskavah za voljo hudodelstev in pregreškov za 229. — Omenjeno pomanjšanje opravil se pripisuje rastočemu blagostanju, pomnoženju denarnih in upnih zavo-

dov, pri katerih delavnosti je po gostem izključeno sodnijsko posredovanje in enojnemu kantnemu redu, vsled kterega je manj pravnih pri vgotavljevanju napovedanih terjatev. Gledé na pomanjšanje kazenskih reči pa se pripisuje dobri uspeh pomnoženi pravni varnosti na deželi, ložjemu in izdatnišemu zaslužku nižjih vrst ljudstva pri delanji železnice in pri obrtnijskih podvzetjih, na dalje vednemu pomnoženju hranilnic in užitnih društev, kakor tudi hitremu in na tanko nadzorovanemu kazenskemu ravnanju.

„Pravnik slov.“

* (Dr. Keesbacher) je imenovan za kranjskega deželno-zdravniškega svetovaleca. To čast mu je minister naklonil za njegovo nemškutarenje. Tujčeva peta.

* (Blaznik) znani tiskar v Ljubljani je na smrt zbolel.

* (Bivši minister Jireček) je prišel 11. t. m. iz Dunaja v Planino (Montpreis) na Štajerskem v poslih zarad otrok umrlega knjigotrčca na Dunaji Goriškega, katerim je oskrbnik. Goriškovi imajo blizu trga Planine velika posestva, katera hoče gosp. Jireček kot oskrbnik ogledati.

* (Dunajski „Vaterland“) od zadnje sobote v svojem političnem razgledu prinaša članek, namešen iz laži in perfidije in končan s pozivom na križavski boj proti „Slov. Nar.“ Da tem gospodom dobro volje ne manjka kar se tiče uničenje našega lista, to vemo že pet let. Ali — moči nij.

* (Pred celjsko porotno sodnijo) bode 3. julija končna obravnava zarad tožbe znane govornika na nekdanjih „verfassungstagh“ dr. Juga in njegove gospodinje proti gospodu dekanu v št. Lenartu J. Tuteku. Dr. Jug in njegova gospodinja, katera je po poročilu „Tagesposte“, iz katere smo to posneli, žena nekega uradnika, se čutita žaljena na svoji časti po nekem „poslanem“ gospoda dekana Tuteka v „Marb. Ztg.“ od 11. avgusta 1871, in sta si izbrala za zastopnika dr. Kosjeka v Gradcu, gosp. dekan Tutek pa bode imel zagovornika v osebi dr. Ipavica v Mariboru.

* (Nevihita in toča) je prišla 10. t. m. črez ljutomerski kraj in pokončala večji del pridelkov.

* (Velika povodenj na Italijanskem) posebno v Ferrari, je kakor na Češkem, tudi tam veliko družinam vse imetje odnesla in mnogo ljudij je zgubilo življenje. Kakor na Avstrijskem za Česko, se tudi na Italijanskem pobirajo milodari za nesrečneže. Sploh so letos povodnji na dnevnem redu.

* (Muhe širijo osepnice.) Kemik prof. Kletzinsky na Dunaji je v zadnjem času natanko opazoval ljudi, ki imajo ono bolezen, katerej pravimo koze ali osepnice in našel, da posebno muhe k takim ljudem, ki imajo koze, tiščijo. Kletzinsky je naložil precej muh v neko posodo, ki je bila z glicerinom napolnena in ko je potem glicerin kemično preiskoval, našel je v njem snovi, ki se samo pri ljudeh, ki koze imajo, nahajajo. Iz tega se razvidi, da muhe niso samo sitne, temuč da lahko tudi prav nevarne postanejo.

* (Škoda vsled ognja) je po vladnem izkazu leta 1870 v Avstriji znašala 11 milijonov. Zavarovalnine so vsi pogoreli vkup dobili 3½ milj. gld. Poslopij je ono leto pogorelo 8934; med temi je bilo zavarovanih 4207, torej še polovica ne. Čiste škode so pogoreli v Avstriji l. 1870 — po prejšnjih številkah — imeli nad 7 milijonov.

* (El zavatin de Trieste) se kliče nov italijanski v tržaškem idiomu pisan šaljiv list, v katerem nismo družega „witza“ našli kot tega, da ga ureduje g. Martelanec, bivši urednik „Jurja s pušo“, „Slovenske zarje“, „Petelinčka“ in potem kot mrtvo dete rojenega novega „Jurja s pušo.“ „Bote a tudi quei che le merita“ bode dajal „Zavatin“ g. Martelančev, kakor se čita v programu „Bote“ tuti Slovincem, kateri nočejo kupavati g. Martelančevih neslanih burk. Tako na priliko obdeluje „Zavatin“ g. Gorupa v prvi svoji številki,

* (Papežev dar.) Kakor za poškodovane po izбуhu Vezuva (8000 frankov) in za poplavlence na Češkem (5000 gl.), tako čitamo, da je papež daroval tudi za nesrečnike, kateri so bili po nekaterih rekah na Italijanskem, ki so tudi pokrajine, po katerih tekó, poplavile, 10.000 lir, t. j. v našem denarji okolo 5000 goldinarjev.

* (Drzen morilec.) V ponedeljek o poludne napade kmet Ivan Črnič, 28 let star, oženjen in oče štirih otrok in Rupe pri Mirnem na goriškem trgu Travniku svojega gospodarja gosp. Ant. žl. Stabila in mu zabode velik nož najprej skozi hrbet do srca, potem v glavo; ko pa je nesrečni g. Stabile v prodajalnico gosp. Nardini-ja ubežal, skoči morilec za njim in ga tam še 6krat rani; uže prva rana je bila smrtna in ko je ranjki v prodajalnico dospel, se je bil uže mrtev zgrudil na tla in mrtvemu je živinski morilec še 6krat nož zasadil, tako da ga je strašno razmesaril. Vse to se je godilo v nekterih trenutkih. Kakor se sliši, se je morilec maščeval nad svojim gospodarjem, ker ga je zarad zanikernosti zapodil s svoje zemlje in ker mu je zarad dolga hotel prodati še neko njivo, ki je bila njegova, morilčeva, lastnina in ker mu je pustil rubiti nekaj o premakljivega blaga in živeža. Žalosten dogodek je presunil vse kroge v Gorici, posebno ker je bil g. žl. Stabile občno poznana oseba. Morilec je v pesteh gosposke in kakor se sliši, ga njegovo hudo delstvo nič kaj ne peče, ampak pravi, da si je sam poiskal pravice, ker je nij mogel dobiti drugod.

Za nesrečnike na Češkem
je dalje „Slovenskemu Narodu“ došlo:

	gld.	kr.
Prenesek iz št. 68 „Slov. Naroda“	246	55
Gosp. Jan. Murnik v Kamniku	5	—
Skupaj	251	55

katere smo poslali po g. Skrejšovskemu češkemu pomočnemu odboru.

Občna hipotekarna zavarovalna banka na Dunaji je izročila zastop za Maribor in okolico lastniku postrežniškega zavoda, gospodu Antonu Hoiniggu. Ta banka ima temeljni kapital v znesku štirih milijonov in prejema pred vsem povračevanje izgub na hipotekah, poroštvo za točno plačevanje intabuliranih tirjatev in obresti do 70 percentov zemljiščne in hišne vrednosti. Namen te banke je torej pomagati v žalostnih hipotekarnih razmerah.

Gradec, 31. maja 1872.
Od štajerskega deželnega odbora.

(106-9)

Dobi se v Mariboru v Bankalarjevi lekarni, pri g. A. W. Konigu, lek. Marija pomočnica, pri g. F. Kolletnigu in v Tauchmann-ovi bukvarnici; v Celju pri Crisperju in v Baumbachovi lekarni; v nemškem Landsbergu pri A. L. Müllerju, lekarju; v Gleichenbergu pri F. pl. Feldbachu, lek.; v Konjicah pri C. Fischerju, lek.; Lebnitz, lek. vdove Kretzig; Ljutomeru lek. F. Pessiak; Murek lek. L. pl. Steinberg; v Ptujju lek. E. Reithammer; Radgoni lek. F. Schulz in J. Weitzinger; v Brežeah J. Schniderschitsch; Rogatec lek. Krisper; Kislivodi v lekarni; Stainz V. Timonšek, lek.; Sl. Bistrici J. Dienes, lek.; Slov. Gradcu J. Kaligarič; Podčetrtek Vasulik lek. Varaždinu A. Haltor, lekarnici. Deperis lek. v Ipavi. (8—3)

Oraterstraße Nr. 26.